

Biskop Johan Dalmans tal vid högtidssammankomsten 6 juni

Eders Majestäter, Herr Talman, Herr Statsminister, ärade hedersgäster, strängnäsvenner från när och fjärran.

Ett smörpapper.

Vi möts idag i ett smörpapper – ett medeltida oleat.

Smörpapperet är inte mitt utan P O Enqvists, det smörpapper han återkommer till när han minns sin barndom. Om hur han bytade på sig, smög ut i vinternatten, till platsen vid nyponhäcken, sjönk ner i snön och blickade upp mot natthimlen.

Och han skriver:

”Stjärnbilderna själva var inte så intressanta.

De hade jag lärt mig rita på smörpapperet.

De gick ju att lära in.

Lyran och Cassiopeia, och så.

De var inte svårare att nedrita än kartan över Sverige med omgivande nordiska riken.

Stjärnbilderna kunde man lära in.

Men bakom dem fanns det icke inritade.” (Lewis resa s 29)

Ett smörpapper, det bakom – det icke inritade.

När vi besöker en historisk plats, en historisk händelse gör vi det med något av ett smörpapper i handen.

Med vårt intellekt och sinne fångar vi allt vi läst och lärt.

Ser vi de mäktiga byggnaderna, de gäckande onduleringarna i terrängen, blinderingarna i tegelfasaderna, begravningsvapnen, kalkstenshällarna, träsniderierna och monumenten och skapar vi oss så en bild av var vi är.

Ritar vi på vårt imaginära smörpapper upp hur biskop Tomas stavar på sin Frihetsvisa, biskop Rogge yvs över sitt altarskåp, Carl Carlsson Gyllenhielm minns sin polska fångenskap, och en Gustaf Eriksson Vasa svär eds-öret att som konung försvara fred och frid i riket.

Allt av detta och mer därtill är fortsatt synligt här i ting och byggnader – för den som läst och lärt. Men valven, stenen, föremålen är ju bara **yttre konturer** av ett **större** skeende – bara ”blyertsstreck på ett smörpapper.”

Det oleat bakom vilket det som *inte kan* nedritas döljer sig.

Att på 500-årsdagen av Gustav Vasas kungaval, och i ljuset av Ers Majestäts 50 år på tronen samlas i detta ärevördiga rum, är att göra den upptäckten.

Hur det som ögat ser är likt de **nära stjärnorna** på himlapällen bortom vilket något större anas. Konturer bortom vilka rösterna från de som gått före talar – hälsar oss med orden: Vi var här och vad vi lämnat efter oss är inte bara vårt – det är också ditt – en del av din historia. Vår gemensamma historia – för dig att förvalta och förhålla dig till.

Ty historien är inga pärlor på ett snöre – ingen evighetslång Netflix-serie.

Den är mer än ytliga streck på ett förgängligt smörpapper.

Historien är en väv där det som var och det som finns och det som kommer intimt hör samman – **samtidigt**.

Varpen i historiens vävstol är inte nerklippt – till den fogas ständigt nya trådar, vardagsgråa trådar, färgsprakande trådar – och som denna dag – mäktigt gyllene trådar.

Idag på nationaldagen synar Strängnäs, ja hela Sverige, vårt lands gemensamma väv i sömmarna, i ljuset av det som tog sin början här en vårdag för 500 år sedan och vi gläds över textilens styrka – förundras över mönstrens oändliga variationer och intrikata harmonier, ser trådar som bär och trådar som brustit, ser enhet och mångfald. Ser varandra – ser oss själva – för utan var och en av oss vore allt väven ett stycke fattigare.

Så var det för Gustaf Eriksson Vasa den där junidagen för 500 år sedan.

Så är det för dig och mig den dag som **idag** är.

När vi högtidlighåller och ber för allt det goda som förenar oss som nation.

Allt medan historiens väv fortsatt växer fram inför våra ögon.

I Guds mäktiga vävstol.